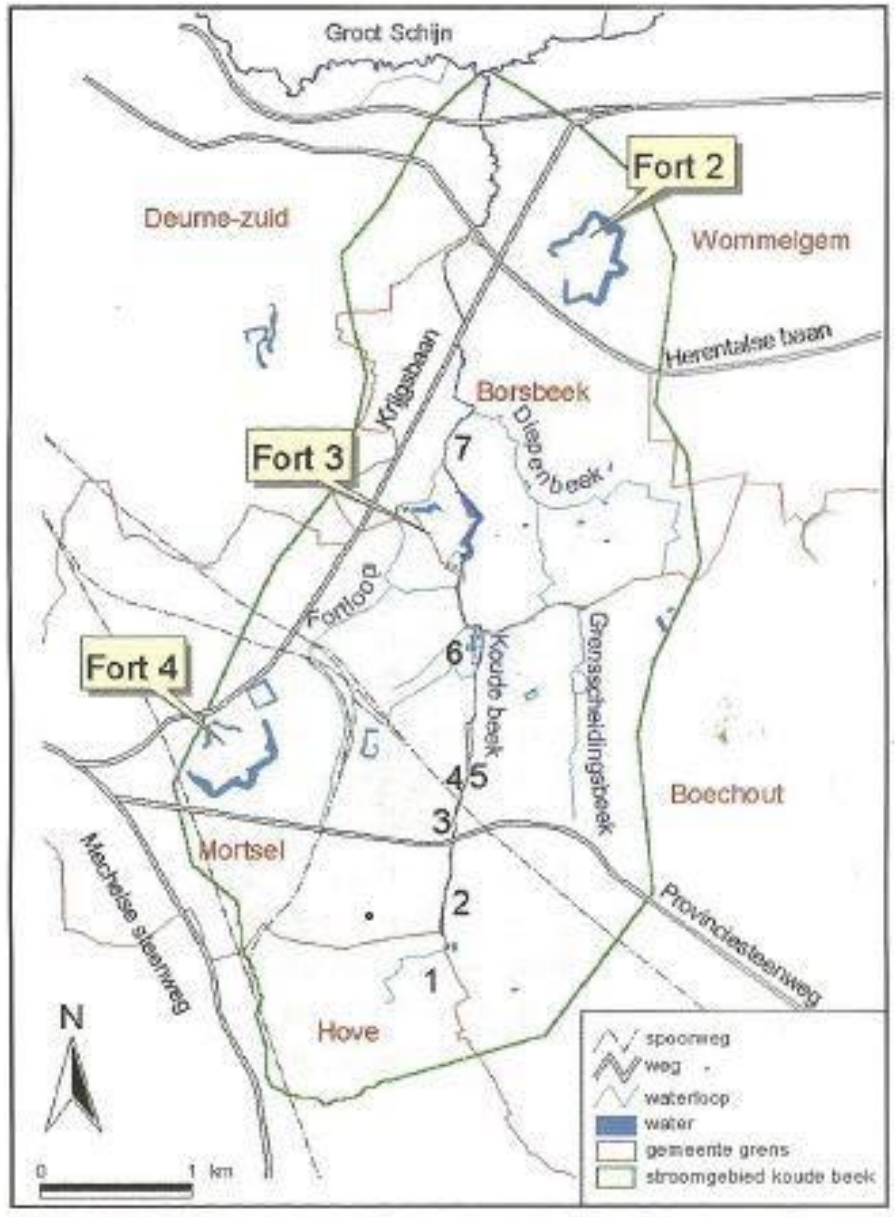
Koude Beekvallei (Mortsel)

Opmaak ontwerp-advies (Milieuraad 19 februari 2025)

Situeringsplan - perimeter

Overzicht van (RO-) initiatieven (2000-2024)

- Gem. Ruimtelijk Structuurplan Mortsel (2007) en Beleidsplan Ruimte Povincie Antwerpen (2023)

https://www.mortsel.be/gemeentelijk-ruimtelijk-structuurplan

- bindend gedeelte' van GRSM (blz. 201 - 204): *'NATUURLIJKE STRUCTUUR)': De stad selecteert de vallei van **de Koude Beek** als waardevolle beekvallei en als open-ruimtecorridor met structurerende waarde op bovengemeentelijk niveau. Een gecoördineerde aanpak met de buurgemeenten is noodzakelijk.*
- Bij alle projecten wordt bijzondere aandacht besteed aan de natuurlijke en ecologische (infra)structuur, met het oog op een samenhangende natuurontwikkeling (bv. de verbinding tussen Fort 4 en Fort 3, met de **Fortloop, Koude Beek en spoorwegberm als natuurverbindingselementen**) in het geheel van Mortsel.

Overzicht van (RO-) initiatieven (2000-2024)

(P)RUP's in Mortsel en Boechout

- RUP-Koude-Beekvallei : Mortsel in 2012 (https://www.mortsel.be/rup-koude-beek).
- RUP-Sportlandschap in 2012 (mei) : (https://www.mortsel.be/rup-sportlandschap)
- RUP-Koude Beekvallei-Deel Molenveld (2011): https://www.boechout.be/wonen-en-milieu/bouwen-en-verbouwen/ruimtelijke-planning/lokale-ruimtelijke-planning/ruimtelijke-uitvoeringsplannen-rup/rup-koude-beekvallei-deel-molenveld
- RUP-Capenberg (juli 2008): https://www.boechout.be/wonen-en-milieu/bouwen-en-verbouwen/ruimtelijke-planning/lokale-ruimtelijke-planning/ruimtelijke-uitvoeringsplannen-rup/rup-capenberg
- PRUP-Capenberg (2005):

https://www.provincieantwerpen.be/content/dam/provant/drem/dienst-ruimtelijke-planning/prups-verkeer-en-vervoer/Boechout_Capenberg_Geredigeerd_tg.pdf

Overzicht van (RO-) initiatieven (2000-2024)

- **Vlaamse gewest-initiatieven**
- GRUP Afbakening van Groot stedelijk gebied Antwerpen – Bestemmingsplan (2009)

https://stadsvernieuwing.antwerpen.be/docs/Stad/Stadsvernieuwing/Bestemmingsplannen/RUP_02000_212_00195_00001/RUP_02000_212_00195_00001_0000Document_TN.html

- GRUP R11 - Omleidingsweg luchthaven Antwerpen – 2009 (aanleg ondertunneling)

https://stadsvernieuwing.antwerpen.be/docs/Stad/Stadsvernieuwing/Bestemmingsplannen/RUP_02000_212_00157_00002/RUP_02000_212_00157_00002_00033Toelichting_tn.html

- Strategisch project rond stadsregionale samenwerking slim verdichten(2018)

https://www.antwerpenmorgen.be/nl/projecten/stadsregionale-samenwerking/tijdlijn

Overzicht van (RO-) initiatieven (2000-2024)

- De Verbindingsweg (Nv) tussen Borsbeek en Capenberg (2019) – Vlaams initiatief (AWV)

Het Agentschap Wegen en Verkeer onderzoekt de aanleg van een nieuwe omleidingsweg (werknaam: Nv) tussen de Krijgsbaan (R11) in Mortsel en de Liersesteenweg (N10) in Boechout. Bedoeling is om de milieueffecten scherp in beeld te krijgen voor de Vlaamse regering een beslissing neemt over het ruimtelijk uitvoeringsplan. Voorlopig nog geen beslissing genomen wel een MER-opmaak met alternatieven

- Meer info: https://wegenenverkeer.be/werken/nv-onderzoek-naar-nieuwe-omleidingsweg-tussen-mortsel-en-boechout)

(1 van de alternatieven gaat door Sportlandschap-Mortsel)

Overzicht van water &natuur - initiatieven/plannen

Deelbekkenplannen Groot-Schijn 2022-2027(VMM) en DULO-waterplannen (Provincie 2004) VMM-Deelbekkenplannen Groot-Schijn)

- https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/benedenscheldebekken/visie-en-acties/gebiedsgerichte-uitdagingen/speerpuntgebieden/groot-schijn/actieprogramma
- https://milieuraadmortsel.be/adv04/dulo.pdf

Hemelwater- en droogteplannen (HWDP) o.a. Mortsel (2022)

- https://www.mortsel.be/klimaatbeleid_en advies Milieuraad: https://milieuraadmortsel.be/mr22/mr220908.htm

GNOP – Gemeentelijk NatuurOntwikkelingsPlan voor Mortsel (1998) opgemaakt door Provinciaal Instituut voor Hygiëne (PIH-natuurcel)

Handhaving (water, landbouw, natuur)

- **Provincie**:

https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/wonen-of-werken-langs-een-waterloop/wonen-langs-een-waterloop.html

- **VLM:**

https://www.vlm.be/nl/themas/waterkwaliteit/Mestbank/bemesting/aanwenden-van-mest/afstandsregels-tot-waterlopen/Paginas/default.aspx

- **Vlaams (VMM)**:

https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/bovenscheldebekken/in-de-kijker/overzicht-afstandsregels-tot-waterlopen

- **Gemeenten ism politiezones: Mortsel, Boechout, Hove, Borsbeek (stad Antwerpen) ikv Vlarem-toezicht**

- **ANB (ook eigenaar van diverse gronden in Sportlandschap) – Vlaamse natuur-inspectie**

https://natuurenbos.vlaanderen.be/natuurinspectie

Concrete gerealiseerde projecten

- **Projecten Mortsel: Beplantingsacties *2021-2022 en 2023-2024* (ism RL Rivierenland-LOB)** (https://www.rlrl.be/nieuws/beheer-en-aanplantwerken-versterken-natuur-in-koude-beekvallei)
- **(her-)Inrichting woonwagenterrein (en groenscherm) ism NP-landschapszorg Ekeren(?)**
- **Aanleg groen langs Fiets-o-strade**
- **2x Boscompensaties:** kapping Fort 3 RWZI-Borsbeek-Fietsostrade) en kapping door Oosterweelverbinding (in RUP-Sportlandschap) – zie https://www.milieuraadmortsel.be/adv19/av190314.htm
- **AQUAFIN: RWZI-Boechout (uitbreiding en inrichting** met oplossen overstort problematiek: Boechout/Mortsel/Borsbeek en boscompensatie bosje (nu langs fiets-o-strade) Lier-Berchem-Antwerpen
- **Projecten Provincie (DIW) ism Borsbeek/Mortsel/Boechout/Hove (***Van bron tot monding: een totaalproject) (zie https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/dienst-integraal-waterbeleid/projecten/valleiherstel/koude-beekvallei.html:*

O.a. Frijthout in Hove (2018) - *Hove, Boechout, de provincie en het Kempens Landschap hebben het brongebied van de Koude Beek in ere hersteld. In het landschapspark Frijthout meandert de beek nu tussen waterplassen. (https://www.kempenslandschap.be/nl/nieuws/kempens-landschap-laatste-puzzelstuk-landschapspark-frijthout)*

Bessemgebied in Boechout (2014) *27 jaar lang zette het Bessemcomité zich in om het Bessemgebied aan de Koude Beek te vrijwaren van bebouwing. Eigendomsoverdracht van het Bessemgebied waardoor dit nu definitief eigendom is geworden van de gemeente Boechout*

Buffergebied Fortloop in Mortsel

Het geboortebos in Borsbeek *(Diepenbeekvelde https://www.kempenslandschap.be/nl/over-kempens-landschap/domeinen/natuur-en-bos/geboortebos-borsbeek en*

https://www.kempenslandschap.be/nl/over-kempens-landschap/domeinen/natuur-en-bos/koude-beekvallei

Hermeandering van de Diepenbeek in Borsbeek (Stichting Kempens Landschap) (https://www.kempenslandschap.be/nl/nieuws/diepenbeek-in-borsbeek-mag-weer-meanderen en

zie VMM-project 'Levend Land 2024 - https://vmm.vlaanderen.be/projecten/lokaal/levend-water-2024

Betrokken partners

- Gemeentebesturen en milieuraden,
- Prov. Diensten (Waterbeleid, RO Planning en Milieu-Natuurbeleid)
- Regionaal Landschap Rivierenland – LOB-werking (https://www.rlrl.be/projecten/loket-onderhoud-buitengebied-rlrl)
- Bessemcomité en de Natuurpuntafdelingen Zuidrand, Schijnvallei en Land van Reyen (adhoc werkgroep Koude Beekvallei).
- ANB (Agentschap Natuur en Bos van het Vlaams Gewest) als grondeigenaar van verschillende landbouwgronden in RUP-Sportlandschap (Mortsel) en de subsidiemogelijkheden rond stedelijke natuur (o.a. natuurweefselplan https://www.natuurenbos.be/dossiers/natuurweefselplanning-voor-meer-en-betere-stedelijke-natuur)
- Landbouwers – Boerenbond (ism VLM)
- Stichting Kempens Landschap vzw

Specifiek voor grondgebied Boechout

- de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) gezien de recente initiatieven (2023):

VLM-landinrichtingsproject “Antwerpse Zuidrand” (https://www.vlm.be/nl/projecten/vlm-projecten/Antwerpse-Zuidrand)

VLM-subsidiemogelijkheden rond “Openruimteparel” (https://www.vlm.be/nl/projecten/vlm-projecten/Antwerpse-Zuidrand/Paginas/openruimteparels.aspx)

Advies (structuur)

Diverse mogelijkheden (en combinaties) voor groen-blauw lint:

a) juridische instrumenten

- **Natuurverbindingsgebied en verwevingsgebied** (* IVON Natuurdecreet -1997) en/of
- **Natuurbeheerplan** (type 2)
- **(Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan-PRUP)**

b) niet-juridische: Ook een visieplan om het landschap te beheren (opgemaakt door Regionaal Landschap Rivierenland – LOB-werking samen met opmaak voor Functioneel Ecologische Netwerk (FEN)

Voorkeur plan

- Juridische verankering via Verbindingsgebied (IVON) (DRP provincie)) in combinatie met opmaak van natuurbeheerplan – type 2 (extern studiebureau)
- In uitvoering van acties uit natuurbeheerplan beroep doen op Regionaal Landschap RL (LOB=loket ondersteunend buitengebied)
- PRUP is niet realistisch gezien er reeds 3 RUP's van toepassing zijn (2 in Mortsel, 1 in Boechout en 1 (?) in Hove op valleigebied)

Doelstelling van het op te maken plan

Biodiversiteit, Water, Landbouw, Recreatie

- **Klimaat adaptief waterbeheer**: waterberging en infiltratie en verbeteren van de oppervlaktekw.
- **De biodiversiteit** voor de ganse zone verhogen
- **Verharding tegengaan (**en **ontharding)**
- Transitie naar een **klimaat-robuuste landbouw**
- Meervoudig en **publiek ruimtegebruik**
- Verbetering van de **toeristische ontsluiting** (fietsen, wandelen, erfgoed) – passieve recreatie

Rol van de partners

- Handhaving (afstandsregels & RO): provincie, VLM, VMM, gemeenten (RO & Vlarem-bevoegdheid)
- Regionaal Landschap Rivierenland (RLRL): uitvoering terrein-acties (ikv natuurbeheerplan of eigen opgesteld visieplan)
- Landbouwers (Boerenbond): beheerovereenkomsten afsluiten) – perceelsrandenbeheer ikv agrobiodiversiteit
- Andere organisaties (Natuurpunt, Bessemcomité, Sportverenigingen, …) mee betrekken met de concrete invulling en bescherming van groen-blauw lint

Naburige gemeenten sensibiliseren

Hove, Boechout, Antw (district Borsbeek) mee overtuigen.

Dit advies versturen naar CBS Mortsel én in CC:

- CBS Hove en Boechout, district Borsbeek
- Milieuraden van Boechout en Hove
- GECORO's van Boechout en Hove
- Provincie Antwerpen (Diensten: DIW, DRP, DMN)
- Regionaal Landschap Rivierenland 5RLRL-LOB)
- VLM?, VMM?, Aquafin?, ANB ?